

„Fogadd a koronát...”

*Ünnep és válság, hagyományok és reformkoncepciók, múltpercepciók és jövőképek
Magyarország utolsó koronázási szertartása körül*

tudományos konferencia

az SZTE-BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, az MTA-SZTE Vallási
Kultúrakutató Csoport és az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem szervezésében
Szeged, 2016 november 23-24-én

A modern politikai gondolkodás keretei a 19. század folyamán alakultak ki. A vallás korábbi világmagyarázó, világösszefogó szerepét a saját világának középpontjában álló polgár világalakító tevékenységeként felfogott politika vette át. A társadalmon kívül, mégis annak rendjét megjelenítő uralkodó a modernitással a társadalom részévé vált. A felvilágosult abszolutista uralkodók és racionalizáló reformkísérleteik a modernitás több változását előre vetítették. Az uralkodó tisztelete ugyanakkor a modernitás társadalmi valóságában is jelen volt. Magyar viszonylatban részét képezte a rendi hagyományokat és a modern nemzeteszmét összeegyeztető kiegészítés deáki törekvéseinek, és Habsburg-Ausztria népeitől megkövetelt állam iránti lojalitásnak. Habsburg-Ausztria népei esetében a Dinasztia iránti hűség megkövetelése egyfelől teret engedett a párhuzamos nemzeti törekvéseknek, másfelől a császár katolikus kultuszait a hazafisággal azonosította.

A különböző felekezetek és etnikumok a meghatározó társadalmi beszédmódokhoz való viszonyulás csoporton belüli modelljeit a vallási hagyományból, és a történeti emlékezetből merítették, miközben a mindenkori életvilág kereteihez igazították azokat. A 19. században formálódó nemzeti szimbolikus politikák sorra a vallási kultúra toposzaira, szókészletére és rítusaira épültek rá. A nemzeti ünnepkultúra formálódásában a nemzeti nagyok jubileumai mellett Magyarországon is jelen volt a koronázásnak, az uralkodó születésnapjának, évfordulóinak megünneplése, és az uralkodóház tagjaihoz kötődő fontosabb eseményekről történő megemlékezés. Ezek lebonyolítására felekezeti keretek között, istentiszteletek tartásával került sor. A vallási szövegek a társadalom kortárs struktúráját jelenítették meg, amelyben az uralkodó a társadalom fennálló rendjét képviselte. A 20. század elejére a Habsburg Monarchia már nemcsak egy dinasztikus közösség, hanem egy sokirányú gazdasági, társadalmi és kulturális kötődésrendszer lett. A dualista rendszer modus vivendijét a gazdasági és nemzeti feszültségeket levezető Nagy Háború ingatta meg. A Magyar Királyság utolsó, modern eszközökkel is dokumentált, a sajtó révén számos véleményformáló csoport által értelmezett, művészi alkotások és könnyen sokszorosítható populáris emléktárgyak által megörökített koronázása a Nagy Háború társadalmi valóságába illeszkedett. Konferenciánk a koronázás

rítusát, percepcióit és kontextusát kívánja megvilágítani több tudományterület szempontjából az alábbi kérdéskörök menté:

- az ezeréves királyság ünnepe és válsága
- rendi hagyományok, reformelképzelések, változó keretek
- múltpercepciók, jövőképek, az együvé tartozás érzelmi elemei a Monarchiában
- koronázás felekezeti olvasatai, eltérő vallási előképei
- koronázás irodalmi értelmezései, képzőművészeti ábrázolásai
- reprezentáció, propaganda és emlékezet
- tárgyi és vizuális reprezentációk muzealizálása, örökségsítése egyházi gyűjteményekben, tájházakban, múzeumokban.

Érdeklődésünk főként a szimbolikus politikára, a narratívumokra, a közösségi rítusokra, szimbólumokra és képi ábrázolásokra terjed ki. Imakönyvekre, emlékiratokra, tömegirodalmi feldolgozásokra, sajtóforrásokra, művészi alkotásokra, továbbá a populáris kultúra részét képező metszetekre, színes nyomatokra, aprónyomtatványokra, kisszentképekre, képeslapokra, propagandakiadványokra alapozott forráskutatásokat várunk.

A jelzett témakörben az egyes tanulmányok témája szabadon választható. Körlevelünk inkább útbaigazító írás kíván lenni csak, semmint a témát minden szempontból kimerítő kötelező keret.

A konferencia nyitott a különböző műhelyek, intézetek kutatói és intézményi kereteken kívül tevékenykedők előtt egyaránt.

A konferencia szervezői forrásfeltárára épülő alapkutatásokat várnak. Egyaránt helyet kívánnak biztosítani a kultúrtörténet, a mentalitástörténet, művészettörténet, az egyháztörténet, a lelkiségtörténet, a néprajz, a történeti és kulturális antropológia területéhez kötődő írásoknak.

Felhívásunk abba a konferencia sorozatba illeszkedik, amelynek első tanácskozása 2014. november 4-5-én az SZTE-BTK Néprajzi Tanszék, az OR-ZSE és az MTA-SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport szervezésében, Habsburg György fővédnökségével megrendezett „*A királyhűség jól bevált útján...*” *A rendi és nemzeti kötődések 1867 és 1918 közötti szimbolikus változásait járta körül a Nagy Háború évfordulója okán.* Második tudományos konferenciájára 2015. november 26-27-én került sor Habsburg-Lotharingiai Mihály fővédnökségével *A Nagy Háború hatása a mindennapok kultúrájának változására* címmel Szegeden. A tematikus konferenciasorozat kapcsolódó rendezvénye 2015. november 10-én Szegeden *Lojalitások és nemzeti önértelmezések a közép-európai zsidó közösségekben a 19. század végén és a 20. század első felében* címmel az OR-ZSE, az MTA Judaisztikai Kutatóközpont és az MTA-SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport, valamint határon túli történészek bevonásával zajlott.

Formai követelmények:

A vizsgált témát, módszereit és bemutatandó eredményeit áttekintő 20 soros rezümé, melynek beküldési határideje 2016. április 1. A 2016. november 23-24-én esedékes szegedi konferencia keretében tartandó előadás ideje 20 perc, azt követő 10 perc vitával. A szervezők fenntartják a jogot, hogy nagyszámú jelentkező esetén, az előadókat a beküldött rezümék alapján választják ki. A szervezők egyedül egyetemi szálláshely foglalásában tudnak segíteni, a résztvevők elszállásolás, ellátása önköltségi alapon történik. Jelentkezni a mellékelt úrlapon lehet.

Az elfogadott előadások esetében a konferenciakötetbe leadandó tanulmány terjedelme max. 20.000 karakter szöközzel és lábjegyzetekkel együtt. (Illusztrált tanulmány esetén 2 kép egy oldalnak tekintendő, amelyet az írás tervezett maximális terjedelméből le kell vonni.)

Szervező bizottság tagjai: Barna Gábor (MTA-SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport), Glässer Norbert (SZTE-BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék), Kelemen Zoltán (Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék), Marjanucz László (Modernkori Magyar Történeti Tanszék), Mód László (SZTE-BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék), Pál József (Olasz Tanszék), Zima András (Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem)

Elérhetőség:

E-mail: koronazas100@gmail.com

Postacím: MTA-SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport, Egyetem u. 2., 6722 Szeged

